19/01/2021

Επικήδειος Λόγος στον Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Σταυροβουνίου

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Κιτίου

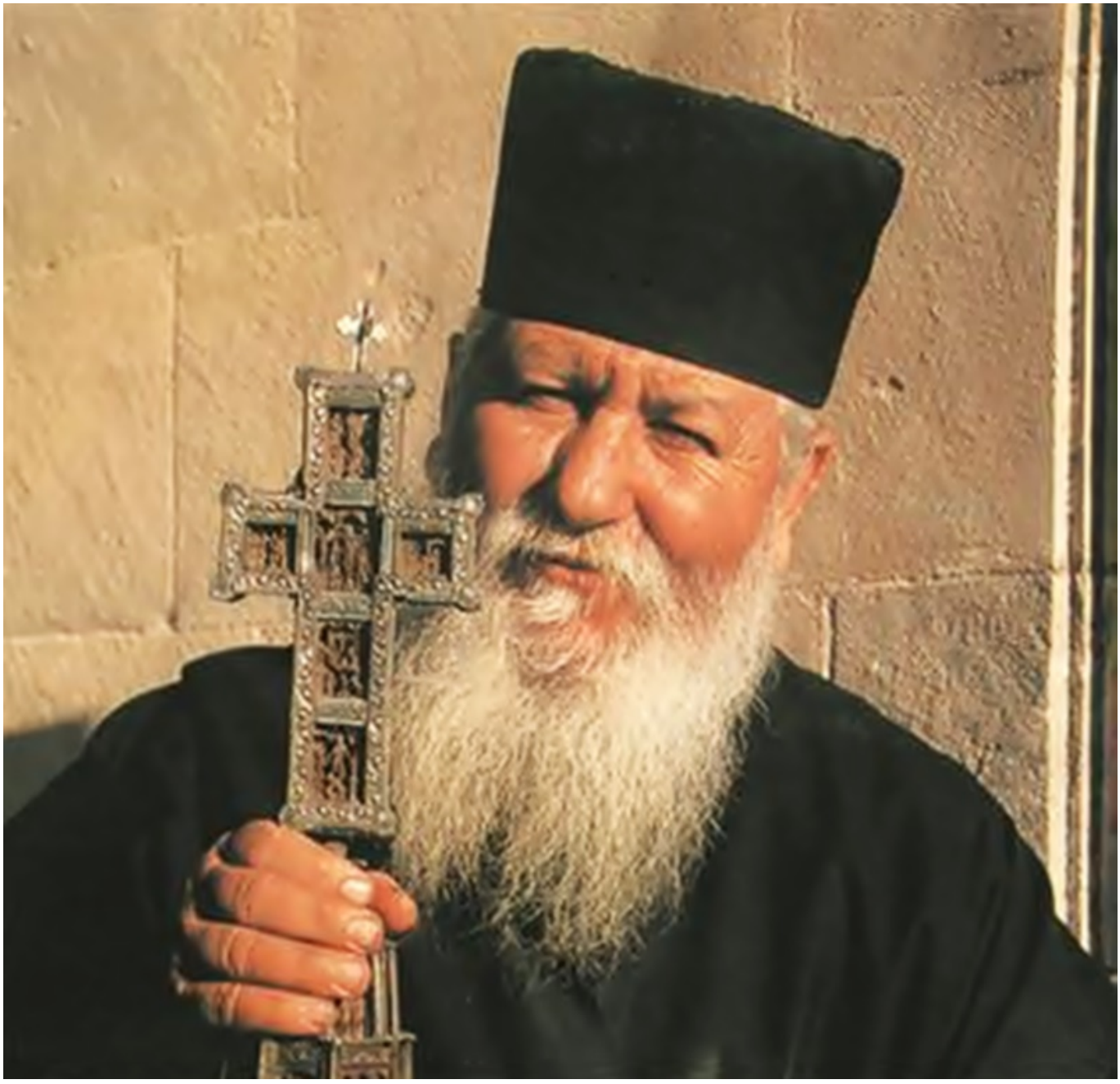

Επικήδειος Λόγος στον Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Σταυροβουνίου Αρχιμανδρίτη Αθανάσιο εκ μέρους του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κιτίου κ. Νεκταρίου:

19 Ἰανουαρίου 2021

Ἡ σημερινή ἐπίσκεψή μας στήν Ἱερά Μονή Σταυροβουνίου δέν εἶναι ὅπως τίς προηγούμενες. Σήμερα, δέν ἤρθαμε μέ τήν εὐκαιρία ἑορτῆς ἤ πανήγυρης. Χρέος ἱερό, ἀλλά, καί συνάμα θλιβερό ὁδήγησε τά βήματά μας σ’ αὐτό τόν ἁγιασμένο τόπο. Ἤρθαμε, γιά νά προπέμψουμε στήν αἰωνιότητα τόν, γιά σχεδόν σαράντα χρόνια, εὐλαβέστατο καί σεβάσμιο Ἡγούμενο τῆς Μονῆς αὐτῆς, Γέροντα Ἀθανάσιο. Καί ἐνῷ ἡ ψυχή τοῦ ἀοιδίμου γέροντος περιχορεύει ἐν οὐρανίοις θαλάμοις, ἐμεῖς, ἄλλοι αἰσθητῶς καί ἄλλοι νοερῶς, στεκόμαστε αὐτή τήν ὥρα κύκλῳ τοῦ τιμίου αὐτοῦ λειψάνου, γιά νά ἀσπαστούμε γιά τελευταία φορά τήν τιμία δεξιά του, ἡ ὁποία μᾶς εὐλόγησε ὅλους πολλές φορές. «Καὶ ἐτελεύτησε Μωυσὴς ὁ οἰκέτης Κυρίου καὶ ἔκλαυσαν αὐτόν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ» (Δευτερονομ. ΛΔ΄, 78).

Πενθεῖ σήμερα ἡ ἀδελφότητα τῆς Μονῆς γιά τόν ἀποχωρισμό ἀπό τόν πνευματικό της πατέρα, μακαριστό Ἡγούμενο Ἀθανάσιο. Πενθεῖ ἡ Ἱερά Μητρόπολή μας γιά τήν ἀπώλεια ἑνός τέτοιου μεγάλου πνευματικοῦ ἀναστήματος. Πενθεῖ ἡ Κύπρος ὁλόκληρη, κληρικοί, μοναχοί, μοναχές καί ἁπλοί ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ὅλοι ὅσοι τόν γνώρισαν καί ἐναπέθεσαν τίς ἁμαρτίες τους στό πετραχήλι του λαμβάνοντας ἄφεση ἁμαρτιῶν καί ψυχική ἀνάπαυση ἤ μέ ὁποιονδήποτε ἄλλο τρόπο ἐλεήθηκαν ἀπό τόν φιλόθεο καί φιλάνθρωπο γέροντα. Γνωρίζαμε καλά ὅτι καί ὁ ἀείμνηστος πατήρ, ὡς ἄνθρωπος, κάποτε θά ἐγκατέλειπε τόν πρόσκαιρο αὐτό κόσμο, ἀφοῦ, σύμφωνα μέ τό ἀποστολικό «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν» (Ἑβρ. 9, 27). Ἀνθρωπίνως θλιβόμαστε γιά τόν ἀποχωρισμό καί τή στέρηση τῆς φυσικής του παρουσίας. Παρηγορούμαστε, ὅμως, ἀπό τήν προτροπή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρός τούς Θεσσαλονικεῖς, «Ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καί οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ» (Θεσσαλ. 4, 13-14). καί ὁ ἀοίδιμος γέροντας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἔζησε καί ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐκοιμήθη. Εὑρισκόμενος, πλέον, ὁ γέροντας πλησίον τοῦ Θεοῦ θά δέεται μέ μεγαλύτερη παρρησία ὑπέρ τῶν ἀπορφανισθέντων αὐτοῦ τέκνων.

Δύσκολο νά γραφτεῖ ἐπικήδειος γιά τόν μακαριστό Ἡγούμενο Ἀθανάσιο. Αἰσθανόμαστε ὅτι ἀπορεῖ ἡ γλώσσα νά μιλήσουμε γιά τόν γέροντα. Ὅσα καί νά ποῦμε, δέν μποροῦμε νά περιγράψουμε τό μέγεθος τῆς πνευματικότητας καί τό ὕψος τῆς ταπεινοφροσύνης του. Ἐξωτερικά ἡ ζωή τοῦ γέροντα ἦταν ἁπλή, χωρίς ἴχνος ἐκκοσμίκευσης ἤ διάθεση προβολῆς. Ὁ γέροντας συνεχίζοντας τήν παράδοση τῶν Σταυροβουνιωτῶν γερόντων του, ἔκρυβε ἐπιμελῶς τήν ἀρετή του ἐφαρμόζοντας τό γραφικό λόγιο «Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις

ὑμῶν» (Α΄ Πέτρ. γ΄, 4). Ὅσο καί νά ἤθελε νά κρύψει τήν ἀρετή του, ἦταν δύσκολο, ἀφοῦ σύμφωνα μέ τόν ἀψευδῆ λόγο τοῦ Κυρίου μας «Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη» (Ματθ. ε΄, 14).

Ὁ μακαριστός Ἡγούμενος Ἀθανάσιος γεννήθηκε στό χωριό Ἄσσια στή Μεσαορία. Ἦταν ὁμοχώριος τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ, τόν ὁποῖο ὑπερβαλλόντως εὐλαβεῖτο καί τιμοῦσε. Οἱ γονεῖς του, γεωργοί, ἄνθρωποι ἁπλοί καί φιλόθεοι. Ἐτελειώθησαν καί οἱ δύο διά τοῦ μοναχικοῦ σχήματος. Προτοῦ ἀκόμα ἐνηλικιωθεῖ ὁ ἔφηβος Ἀνδρέας (αὐτό ἦταν τό ὄνομα πού ἔλαβε στή βάπτισή του), ἄναψε μέσα στήν ἀγαθή ψυχή του ὁ πόθος τοῦ μοναχισμού. Ὁ Θεός ὁδήγησε τά βήματά του στό εὐλογημένο Κοινόβιο τοῦ Σταυροβουνίου. Ἦρθε στό μοναστήρι μέ ἐφόδιο τήν ἁπλότητα καί τή λαϊκή πίστη του, πού κληρονόμησε ἀπό τούς γονεῖς του καί τήν ἐκκλησιαστική παράδοση τοῦ χωριού του. Σάν δέντρο ῥίζωσε ὁ γέροντας Ἀθανάσιος στό μοναστήρι τῆς μετανοίας του κάτω ἀπό τή σκιά τοῦ «εὐσκιόφυλλου δένδρου» τοῦ «μακαρίου Ξύλου» τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Ἀπό τά ἐνενῆντα πέντε χρόνια πού ἔζησε ἐπί τῆς γῆς ὁ γέροντας τά ὀγδόντα τά πέρασε στό μοναστήρι. Ἔγινε μέλος μιᾶς ἀδελφότητας μέ ἀγωνιστές, ἀσκητές πατέρες, κληρονόμος καί συνεχιστής τοῦ ἀρχαίου ἀσκητικοῦ μοναχισμοῦ, δωρικοῦ, μέ ἁπλότητα, ὅπως τόν συναντοῦμε στό γεροντικό. Εἶναι μέσα σ’ αὐτό τό περιβάλλον στό ὁποῖο ὁ γέροντας ἔζησε καί ἀγωνίστηκε, πού ἐξυφάνθη ἡ θεοΰφαντος χλαῖνα τῶν ἱερῶν ἀρετῶν του. Πρᾶος, σεμνός καί ξένος ἀπό κάθε μορφή ἄκαιρου ζηλωτισμοῦ ἐκτιμήθηκε ἀπό τούς παλαιότερους πατέρες τῆς Μονῆς, οἱ ὁποῖοι τόν προέκριναν ὡς κατάλληλο γιά τό ὕψιστο χάρισμα τῆς ἱεροσύνης. Μέχρι τό τέλος τοῦ βίου του διατήρησε ἀμείωτη τήν ἀγάπη καί τόν σεβασμό γιά τούς μακαριστούς γέροντές του, τῶν ὁποίων τους πνευματικούς λόγους πάντοτε διατηροῦσε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Μετά, δέ, τήν κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ γέροντος Γερμανοῦ, τό 1982, καί τήν ἐκλογή τοῦ ἱερομονάχου Ἀθανασίου στή θέση τοῦ Ἡγουμένου, ὁ λύχνος «ἐτέθη ἐπὶ τὴν λυχνίαν». Ἕνας ἀκόμα κρίκος προστέθηκε στήν πολύτιμη ἁλυσίδα τῶν προκατόχων του. Ὁ γέροντας Ἀθανάσιος ἀπό τήν κορυφή τοῦ Σταυροβουνίου ἔχει ἀποτελέσει πνευματικό φάρο, πού φώτιζε τήν Κύπρο ὁλόκληρη. Ὁ Θεός τόν εὐλόγησε ἐπί τῆς ἡγουμενίας του νά δεῖ τό μοναστήρι του νά ἐπανδρώνεται μέ νέους πατέρες. Ὡς ἐπόμενος τῶν προγενέστερων μεγάλων πνευματικῶν ἀναστημάτων τῆς Μονῆς καί μέ γνώμονα τή γνήσια καί ἀνεπιτήδευτη ἀγάπη καί ταπείνωσή του, νουθετοῦσε καί καθοδηγοῦσε ὄχι μόνο τούς μοναχούς του, ἀλλά καί τά πολυάριθμα πνευματικά τέκνα του, πού ἔφταναν ἀπ’ ὅλες τίς περιοχές τῆς Κύπρου. Πόσοι καί πόσοι δέν βρῆκαν παρηγορία καί ἀνάπαυση κοντά σ’ αὐτόν τόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ; Πόσοι ἄνθρωποι δέν ἔφυγαν ξαλαφρωμένοι καί ἀνανεωμένοι μέσα ἀπό τό ἐξομολογητήριό του; Εὔσπλαχνος, ἐπιεικής καί ἀνθρώπινος. Κατά τή

διάρκεια τῆς ἐξομολόγησης ἄκουγε περισσότερο καί μιλοῦσε λιγότερο, ἀλλά ὁ λόγος του ἦταν καρπός προσευχῆς. Ὁ γέροντας μιλοῦσε, ὅπως μιλοῦν οἱ τέλειοι. Καί νά μήν ἔλεγε τίποτα, σέ ἀρκοῦσε μόνο νά τόν βλέπεις. «Ἀρκεῖ μοι τὸ βλέπειν σε πάτερ» εἶχε πεῖ κάποτε ἕνας μοναχός στόν μέγα Ἀντώνιο. Στόν μακαριστό γέροντα ἔβρισκε ἐφαρμογή ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου «Τίς σὲ ἰδὼν οὐκ ἠγάπηκε; Τίς δὲ συντυχὼν οὐ γεγλύκαται;».

Τό «ἄκρον ἀντικείμενον τοῦ νοός του», «τὸ μελέτημα τῆς καρδίας του» καί τό «ἐντρύφημα τῆς γλώσσης του» ἦταν ὁ Χριστός, ἡ Παναγία καί οἱ Ἅγιοι. Ἀπότοκο αὐτοῦ ἦταν ἡ μεγάλη του ἀγάπη γιά τούς βίους τῶν ἁγίων καί τίς ἱερές ἀκολουθίες. Ἀγαποῦσε πολύ τούς βίους τῶν ἁγίων. Μέχρι τό τέλος τοῦ βίου του, παρόλο που ὁ ἴδιος εἶχε φτάσει «εἰς ἄνδρα τέλειον εἰς μέτρον τῆς ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. 4, 13), δέν σταμάτησε νά ἐντρυφᾶ στούς βίους τῶν ἁγίων. Τίς ἱερές ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου ἀνελλιπῶς παρακολουθοῦσε στό καθολικό τῆς μονῆς. Ὡς ἐπί τό πλεῖστον παρέμενε ὄρθιος ἐπί τοῦ στασιδίου του καθ’ ὅλη τή διάρκεια τῆς ἀκολουθίας. Ἀκόμα καί στίς πιό δύσκολες στιγμές τῆς ὑγείας του ἐπέμενε «ὡς ζηλωτὴς μανικώτατος» νά παρακολουθεῖ καί νά συμμετέχει στίς ἀκολουθίες καί στή Θεία Λειτουργία γενόμενος τύπος ὑπομονῆς, φιλοπονίας καί ἀκρίβειας γιά τούς ὑποτακτικούς του. Ἔτσι δίδασκε καί διοικοῦσε ὁ γέροντας. Μέ τό παράδειγμα καί κυρίως μέ τήν ὑπομονή καί τήν ταπείνωσή του κατά τό βιβλικό «ἀπ’ ἐμοῦ ὄψεσθε καὶ οὕτω ποιήσετε» (Κριτ. 7, 17).

Αὐτό πού αἰσθανόμαστε ὡς ὑποχρέωσή μας νά μαρτυρήσουμε γιά τόν μακαριστό γέροντα ἐμεῖς προσωπικά, καθώς μαρτυρεῖ καί ὁ προκάτοχός μας, μητροπολίτης πρώην Κιτίου Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἐνθρόνισε τόν γέροντα ὡς ἡγούμενο καί πολλά χρόνια ὑπῆρξε ἐπίσκοπός του, ἦταν ὁ σεβασμός τοῦ μακαρίου γέροντος στόν θεσμό τοῦ ἐπισκόπου. Σεβασμός καί ἀγάπη πού ἐκδηλωνόταν μέ πολλούς τρόπους. Αὐτό φανέρωνε ἀφενός τή βαθιά γνώση ἐκκλησιολογίας πού εἶχε ὁ γέροντας, λόγῳ τῆς βιωματικῆς θεολογίας, τῆς ὁποίας ἦταν κάτοχος, καί ἀφετέρου τή μεγάλη ταπείνωση πού τόν χαρακτήριζε. Αὐτό τόν σεβασμό καί συνεργασία μέ τόν ἐπίσκοπο τόν ἐνέπνευσε καί σέ ὅλη τήν περί αὐτόν συνοδεία του.

Ὁ ἀείμνηστος ἡγούμενος Σταυροβουνίου Ἀθανάσιος ὑπῆρξε μεγάλη Ἐκκλησιαστική μορφή τοῦ αἰῶνα μας. Ἡ προσφορά τοῦ σεμνοῦ καί θεοφόρου αὐτοῦ ἀνδρός στόν μοναχισμό τῆς Κύπρου εἶναι τεράστια. Ὅταν ὁ μακαριστός καί ἐνάρετος ἡγούμενος Σιμωνόπετρας Ἁγίου Ὄρους πατήρ Αἰμιλιανός συνάντησε τόν γέροντα Ἀθανάσιο, εἶπε χαρακτηριστικά «αὐτός δέν εἶναι γέροντας, αὐτός εἶναι Ἀββάς». Ἄς δοξάσουμε τόν Θεό πού ἀνέδειξε καί στήν ἐποχή μας ἀνθρώπους αὐθεντικούς, ταπεινούς, ἀληθινούς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου, μέ γνήσιο ἀσκητικό φρόνημα, ὅπως τόν ἀείμνηστο γέροντα Ἀθανάσιο. Αὐτό τό πνεῦμα καταλείπει ὁ γέροντας ὡς

κληρονομιά καί παρακαταθήκη στούς πατέρες τῆς μονῆς του, πού μέ πολλή ἀγάπη καί αὐταπάρνηση τόν διακόνησαν, ἰδιαίτερα τά τελευταῖα του χρόνια.

Ἀείμνηστε καί μακάριε γέροντα Ἀθανάσιε πορεύου ἐν εἰρήνῃ καὶ εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου.

Μακαρισθείη ἡ ψυχή σου, ἡ δὲ εὐχή σου εἴη μεθ’ ἡμῶν.